

DOI: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-438-5-33>

АСПЕКТИ ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ ЕКОНОМІЧНОЮ БЕЗПЕКОЮ ПІДПРИЄМСТВА

Управління економічною безпекою є важливою складовою стратегії сучасних підприємств, особливо в умовах нестабільного економічного середовища, посиленої конкуренції та різноманітних загроз, пов'язаних із фінансовими, виробничими і ринковими ризиками. Обліково-аналітичне забезпечення відіграє ключову роль у процесі формування надійної системи управління економічною безпекою, адже саме на підставі достовірних даних можна приймати обґрунтовані управлінські рішення.

Економічна безпека підприємства передбачає створення системи заходів, які забезпечують стабільність функціонування та захист від зовнішніх і внутрішніх загроз. Це завдання неможливо виконати без налагодженої системи обліку та аналізу даних, яка дозволяє оперативно виявляти ризики, оптимізувати витрати та знижувати рівень невизначеності в управлінні ресурсами.

Тематика обліково-аналітичного забезпечення економічної безпеки досліджується багатьма науковцями та експертами у сфері фінансового менеджменту, економіки, обліку, контролю та аудиту. Серед них можна виокремити таких фахівців, як В.Є. Журавський, О.М. Щербина та І.В. Савчук, які розглядали економічну безпеку як багатовимірний процес, що включає як фінансовий контроль, так і аналіз ризиків та формування стратегії захисту від загроз.

Обліково-аналітичне забезпечення відіграє ключову роль у формуванні стратегії економічної безпеки підприємства, забезпечуючи керівників достовірними даними для прийняття обґрунтованих управлінських рішень [1].

Сучасне обліково-аналітичне забезпечення управління економічною безпекою підприємства включає ряд компонентів, що охоплюють всю систему бізнес-процесів. Серед основних компонентів варто виділити безпосередньо сам облік та звітність. Адже ведення достовірної бухгалтерської звітності дає змогу підприємству оцінити свій фінансовий стан та виявити потенційні загрози, що виникають у процесі господарської діяльності. Регулярний контроль за витратами та

прибутками забезпечує своєчасне виявлення відхилень від нормальних показників і дозволяє реагувати на ризики.

Не менш важливим є застосування інструментарію аналізу економічної та фінансово-господарської діяльності підприємств. Аналітичні інструменти, такі як фінансовий аналіз (оцінка ліквідності, рентабельності, платоспроможності) дозволяють отримати повну картину про стан підприємства і його здатність протистояти загрозам. Важливою складовою є аналіз фінансових ризиків, які можуть виникати як зсередини, так і зовні підприємства. Застосування сучасних методів оцінки ризиків, таких як SWOT-аналіз, факторний аналіз та фінансове прогнозування, дозволяє підприємству ідентифікувати потенційні загрози, розробити заходи для їх мінімізації та сформувати резерви для покриття непередбачуваних витрат.

Сучасні виклики економічної безпеки вимагають від підприємств впровадження комплексних підходів до обліку і аналізу витрат, зокрема створення резервів на покриття ризиків і непередбачених витрат [2].

Для забезпечення ефективного обліку та аналізу даних підприємства варто використовувати спеціалізовані програмні продукти, такі як ERP-системи та CRM-системи, які дозволяють централізовано зберігати, обробляти і аналізувати інформацію. Використання сучасних ІТ-рішень дозволяє оперативно отримувати звіти про фінансовий стан підприємства та виявляти відхилення від планових показників.

У ході дослідження питання обліково-аналітичного забезпечення економічної безпеки було встановлено, що основними загрозами для українських підприємств є кібератаки, економічні злочини, валютні ризики, економічна нестабільність та форс-мажорні обставини. Дослідники, такі як Зайченко В.В., Коваленко С.В., наголошують на необхідності інтеграції обліково-аналітичних інструментів з управлінськими практиками для підвищення економічної стійкості підприємств [3].

Загалом окреслені компоненти функціонування обліково-аналітичного забезпечення системи економічної безпеки надали можливість запропонувати наступні пропозиції для удосконалення даного процесу:

Впровадження окремого рахунку для витрат на безпеку. Створення окремого бухгалтерського рахунку для витрат на забезпечення економічної безпеки дозволить контролювати та аналізувати всі витрати, пов'язані із захистом підприємства від загроз. Це допоможе структурувати інформацію про витрати та оптимізувати їх. Таки субрахунком може стати 949.1 «Витрати за забезпечення економічної безпеки».

Регулярний аудит економічної безпеки, щорічний або навіть щоквартальний аудит витрат на безпеку та аналіз ризиків допоможуть

оцінити ефективність прийнятих заходів та своєчасно вносити корективи в стратегію управління ризиками.

Крім того варто задуматись над запровадженням системи КРІ для оцінки ефективності. Використання ключових показників ефективності (КРІ) у системі обліку безпеки дозволить підприємству контролювати рівень загроз, оперативно виявляти проблемні зони та оцінювати результативність витрат на економічну безпеку

А використання сучасних інформаційних систем для моніторингу економічної безпеки сприятиме кращій інтеграції облікових даних у загальну систему управління підприємством. Це дозволить швидко отримувати інформацію про витрати та ризики, що полегшить прийняття управлінських рішень.

Таким чином, обліково-аналітичне забезпечення управління економічною безпекою є важливим інструментом для будь-якого підприємства, яке прагне підвищити свою стійкість та протистояти загрозам в умовах сучасної економіки. Належна організація обліку витрат на безпеку, проведення регулярних аудитів та використання новітніх інформаційних технологій дозволять оптимізувати управління ризиками та забезпечити стабільне функціонування підприємства.

Запровадження запропонованих заходів сприятиме не лише збереженню ресурсів підприємства, але й посиленню його конкурентних переваг у довгостроковій перспективі.

Література:

1. Приходько В.П. Управління економічною безпекою підприємства. *Економіка та держава*. 2013. № 10. С. 10–12.
2. Салоїд С.В. Механізм управління економічною безпекою підприємства: теоретичний аспект. *Економічний вісник Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут»*. URL: https://www.researchgate.net/publication/321984533_MECHANIZM_UPRAVLINNA_EKONOMICNOU_BEZPEKOU_PIDPRIEMSTVA_TEORETICNIJ_ASPEKT (дата звернення: 09.11.2024).
3. Зайченко В.В., Коваленко С.В. Економічна безпека підприємства: сутність та основні складові. *Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету. Економічні науки*. 2013. Вип. 23, URL: <https://dspace.kntu.kr.ua/server/api/core/bitstreams/954dd1a2-c6ec-42e1-88ad-532c2c2fab75/content> (дата звернення: 12.11.2024).